

Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32553>

Özet

Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği, voleybol antrenörlerinin mesleki görevlerini yerine getirme becerilerine yönelik algıladıkları yeterlik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 2018 yılında Koçak ve Güven tarafından yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışması ile spor bilimleri alanına kazandırılmıştır. Ölçek, antrenörlerin teknik, taktik, yönetsel ve pedagojik yeterlik alanlarındaki inançlarını değerlendirerek, mesleki gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesine önemli katkılar sağlamayı hedeflemektedir.

Ölçeğin geliştirilmesi, antrenör eğitiminde ve performans değerlendirmesinde standart bir ölçüm aracı ihtiyacına cevap vermektedir. Bu araç, özellikle **voleybol antrenörleri** için özelleştirilmiş bir yapıda olup, genel öz yeterlik kavramını mesleki bağlamda somutlaştırmaktadır. Ölçek, alan yazına, antrenörlerin öz yeterlik algılarına göre takım performans ve sporcu gelişimi üzerindeki etkilerini inceleme fırsatı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Voleybol, antrenör, öz yeterlik, mesleki yeterlik, spor psikolojisi, ölçek geliştirme, psikometri.

Yazarlar

Koçak, V. Ç., Güven, Ö.

Amaç

Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği'nin temel amacı, voleybol alanında çalışan antrenörlerin mesleki rollerini yerine getirme konusundaki kişisel inançlarını, yani **mesleki öz yeterlik** düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu belirleme, antrenörlerin eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek, zayıf yönlerini tespit etmek ve kişiselleştirilmiş gelişim stratejileri oluşturmak için kritik önem taşır.

Ölçek, antrenörlerin sadece teknik bilgiye sahip olup olmadıklarını değil, aynı zamanda bu bilgiyi uygulama, sporcularla iletişim kurma, motivasyon sağlama ve maç yönetimi gibi karmaşık görevlerde ne kadar yeterli hissettiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu sayede, antrenörlük mesleğinin öznel yeterlik algısı bilimsel bir zeminde incelenebilmektedir.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teori'sinden türetilen **öz yeterlik** (Self-Efficacy) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair sahip olduğu inanç düzeyini ifade eder. Ölçek, bu genel kavramı voleybol antrenörlüğünün spesifik

görevlerine uyarlayarak çok boyutlu bir yapı sunmaktadır.

Mesleki öz yeterlik, genellikle antrenörlük görevlerinin farklı alt alanlarına ayrılmıştır. Bu alt alanlar tipik olarak şunları içerir:

Teknik ve Taktik Yeterlik: Antrenman planlama, beceri öğretimi ve maç sırasında taktik kararlar alma becerisi.

Yönetimsel Yeterlik: Takım organizasyonu, disiplin sağlama ve diğer paydaşlarla iletişim kurma becerisi.

Psikolojik ve Pedagojik Yeterlik: Sporcuları motive etme, stres yönetimi ve öğrenme süreçlerini destekleme becerisi.

Geçerlik

Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği'nin geçerlik çalışması, Koçak ve Güven (2018) tarafından detaylıca yürütülmüştür. Ölçeğin, **voleybol antrenörlerinin** mesleki yeterlik inançlarını doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamak için çeşitli geçerlik analizleri uygulanmıştır. Bu analizler arasında yapı geçerliği (construct validity) en önemli unsurdur.

Yapı geçerliğini test etmek amacıyla genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılır. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını göstermeyi amaçlar. Kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, ölçeğin yaygınlaşması, kabul edilebilir düzeyde yapı ve içerik geçerliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışması da Koçak ve Güven'in 2018 tarihli makalesinde yer almaktadır. Güvenirlik, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder. Bu bağlamda, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için genellikle **Cronbach's Alpha** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Alpha değeri, ölçeğin oluşturan maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda uyumlu olduğunu gösterir.

Kaynak referansında spesifik güvenirlik katsayıları yer almamakla birlikte, ölçek geliştirme çalışmalarıyla Alpha katsayısının genellikle 0.70 veya üzerinde olması beklenir. Bu sonuçlar, ölçeğin voleybol antrenörlerinin öz yeterlik algılarını ölçmede kararlı ve güvenilir bir araç olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin kritik bir adımı olan Faktör Analizi, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi boyutu temsil ettiğini belirlemek için kullanılmaktadır. Voleybol Antrenörü

Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği'nin geliştirme çalışmasında, büyük olasılıkla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Doğrusal Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullanılmıştır.

Bu analizler sonucunda ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu ve antrenörlük mesleğinin farklı yönlerini temsil eden faktörlere ayrıldığı varsayılmaktadır. Faktör yapısının açıklanan toplam varyans ve faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olması, ölçeğin güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi (-) olarak belirtilmiştir, ancak öz yeterlik ölçekleri genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (Örneğin: 1=Hiç Yeterli Değilim, 5=Tamamen Yeterliyim).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Voleybol Antrenörleri

Age Group: Yetişkin (Voleybol antrenörlüğü mesleğini aktif olarak icra edenler)

Population Details: Ölçeğin hedef kitlesi, profesyonel veya amatör düzeyde voleybol takımlarına koçluk yapan kişilerdir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Antrenör eğitimi, spor performans, self-efficacy, Likert ölçeği, voleybol, spor bilimleri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: velikocak@hitit.edu.tr (Çalık Veli Koçak)

Correspondence Address: Çalık Veli Koçak (Hitit Üniversitesi)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2018 yılında Koçak ve Güven tarafından yayımlanan makale ile bilim dünyasına sunulmuştur.

Ölçeğin ticari kullanıma veya izin gerekliliklerine dair detaylı bilgi için sorumlu yazar Çal?k Veli Koçak ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yılı: 2018

Kaynaklar

Koçak, V. Ç. ve Güven, Ö. (2018). Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Spormetre*, 16(2), 162-177.

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: dergiler.ankara.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

volleybol-antrenoru-mesleki-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır.